

Delors' tal om Europa inför Europarådet

Svensk Tidskrift återger här det tal som EG-kommissionens president Jacques Delors höll den 26 september inför Europarådets parlamentariska församling i Strasbourg.

Delors framhåller att samarbetet med EFTA-länderna måste ökas. Till största delen beror det på EFTA-länderna själva hur de framtida relationerna till EG skall komma att gestalta sig.

För fyrtio år sedan föddes Europarådet. Europarådet hade som målsättning "ett närmande mellan sina medlemmar, för att bevara och vidareutveckla de principer och ideal, som är en gemensam arvedel, och för att gynna ekonomisk och social utveckling".

Denna målsättning skilde sig något från Haagkongressens: denna hade 1947 inbjudit staterna att sammanföra sina suveräna rättigheter.

Även vid detta tidiga skede var utmaningen såsom Winston Churchill framhävde det: "Aldrig mer krig mellan oss".

Redan då uttalade Europa sin vilja att samarbeta och främja freds-, demokrati- och frihetsideal inspirerade av män övertygade därom som Maurice Schuman och Er premiärminister Paul-Henri Spaak.

Redan då kom den debatt i gång – och som ännu inte avslutats – mellan dem som ville ha ett enkelt mellanstatligt samarbete och dem som ansåg det nödvändigt att gå ifrån lösningar enligt klassisk internationell rättspraxis och förespråkade någon form av statsförbund.

Trots de svårigheter som förekommit under årens lopp, så får man inte glömma att det är genom Europarådet som allt började, på den mötesplats som av Robert Schuman beskrivits som "ett laboratorium för experiment med Europasamarbetet".

Man får inte glömma den klimatförändring som bildandet av Ert organ innebar, då tio regeringar förverkligade – så som Pierre Gerbet uttryckt det – en förhoppning som dittills bara varit lösliga om än ädla tankar om en europeisk union.

Förvisso lyckades man inte ombilda Europarådet till en "europeisk politisk auktoritet med begränsade funktioner

men verkliga befogenheter" som André Philip föreslagit. Man var inte mentalt mogen och regeringarna var fortfarande alltför angelägna om sina egna intressen. Ni valde istället den pragmatiska väg som förenar Europa genom konventioner, överenskommelser och gemensamma regler och som bidragit till ett närmande mellan nationerna.

Jag glömmer aldrig det aktiva stöd som Er parlamentariska församling visade vid bildandet av Kol- och Stålunionen, medan man på vissa håll däri såg en brytning inom Europa. Och föredömligt nog preciserade Ni då de relationer som våra två organ sinsemellan skulle ha.

I dag representeras den parlamentariska församlingen av 23 nationer. Vi inser mycket väl vilka värderingar som förenar oss och hoppas på deras fortsatta utveckling, först hos oss och sedan i hela Europa. Era speciellt inbjudna gäster från Sovjet, Polen, Ungern och Jugoslavien kan inte vara okunniga om det. I egenskap av president i Europakommissionen och förste talare inför Er parlamentariska församling är jag angelägen om att högtidligen bekräfta att vår övergripande målsättning är pluralistisk demokrati och socialt framåtskridande.

Även om EG och Europarådet strävar mot samma mål – att förena Europa – skiljer sig våra verksamhetsområden och metoder åt. Förmodligen också våra ambitioner. Men dessa båda organ skall komplettera varandra: Europarådet skall såsom ett mellanstatligt organ värna om och arbeta för demokratiska värderingar i hela Europa. EG skall arbeta för en integrerad europeisk union tillsammans med dem som förbehållslöst accepterar avtalet i dess helhet. Dessa villkor återfinns i

Romfördraget med tillägg av Enhetsakten. De har åskådliggjorts genom de riktlinjer som utarbetats av det europeiska rådet på initiativ av Europakommissionen.

EG: en nödvändig politisk enhet

Som ni vet är EG ett politiskt projekt som stimulerats av ekonomisk nödvändighet. Jean Monnet, en av grundarna yttrade ju; "Tillkomsten av Europa, det var en politisk plan". Och denna ambition gäller fortfarande. De tolv tar upp det i förordet till Enhetsakten, där de bekräftar sin målsättning att "tillsammans bidra till att konkret utveckla den europeiska unionen".

Det är riktigt att det 1985 var ekonomiska behov som satte fart på EG som under många år haft en tendens att tvivla på sig själv.

Ett Europa försvagat av oljekriserna och tårt av arbetslöshetens till synes obotliga cancer drog sig diskret tillbaka från världsscenen. Europa blickade nostalgiskt tillbaka i stället för att förbereda sig för framtiden.

Om denna tillbakagång förstärkts, skulle det betytt ett Europa oförmöget att konkurrera på världsmarknaden oförmöget att bevara konkurrenskraften inom industrin. Sett ur internationell synvinkel hopade sig oroväckande tecken: förlust av marknadsandelar, minskad kreativitet att döma av antalet prisvinnande vetenskapsmän, innovationer och uppfinningar.

Men man måste vara objektiv: välfärdssystemet kunde vidmakthållas tack vare ekonomins mirakulösa utveckling under 50 och 60-talet.

För att möta förlorad konkurrenskraft,

arbetslöshet, långsam tillväxt, för att åter skapa ekonomisk men också politisk handlingskraft, visade det sig nödvändigt att skapa en stor marknad, utan inre gränser, för 320 miljoner konsument. Men denna målsättning kompletterades på förslag av Europakommissionen med gemensamma politiska lösningar för att tillgodose en harmonisk utveckling för alla: strukturell hjälp till underutvecklade och krisdrabbade områden, en social dimension, samarbete i fråga om forskning och utveckling samt miljö, förstärkning av monetärt samarbete, allt detta som uttryck för helhet och samhörighet och inte endast politisk verksamhet.

Detta gäller också utvecklingen av politiskt samarbete mellan våra medlemsländer. Jag vet att det är mycket svårare än ekonomisk integration, därför att de tolv har traditioner, diplomatisk praxis och historiska erfarenheter som skiljer. Jag minns fortfarande det massiva motstånd jag mötte, när jag efter de första samtalen om nedrustning mellan Reagan och Gorbatsjov försökte uppnå en gemensam ståndpunkt från de tolv. Men äntligen, sedan några månader tillbaka, och efter många frågor, börjar samarbetet i fråga om utrikespolitik gå framåt, vilket jag hoppas i morgon även skall gälla försvar och säkerhet, en europeisk pelare i Atlantpakten.

Resultatet av våra stimulansåtgärder är tydliga. Ni känner till dem men jag kan inte underlåta att nämna de viktigaste:

- vi har fått en årlig tillväxttakt på 3,5 % mot 1,5 % för 6 år sedan
- vi skall skapa 5 miljoner arbetstillfällen från 1988 till 1990
- våra investeringar har inte varit så höga på 22 år.

EG går bra och om den positiva internationella konjunkturen enbart var orsak till denna utveckling, skulle vissa av våra närmaste europeiska grannar inte avundats oss vår återvunna dynamik. Den europeiska gemenskapen är för nu erkänd som en viktig pol med ekonomisk och politisk dragningskraft och som en maktfaktor att räkna med, även om den utsätts för motattacker.

Om vår vilja inte varit politisk och om vi inte stärkts av framgångar som jag tror blir varaktiga, skulle vi tvivelsutan ha stannat av i vår strävan. Att i snabb takt vidtaga för vår politik nödvändiga åtgärder för att bygga upp en stor marknad, att reformera Romfördraget, att tillämpa en gemensam politik, att säkerställa de finansiella resurserna – allt detta på mindre än tre år – skulle ha varit tillräckligt. Men så är inte fallet. Som Ni vet har förberedelserna inför EG efter 1992 redan börjat. Och den ekonomiska och monetära union som är den nya gemensamma målsättningen sammanför frågorna om ekonomisk integration och politisk union.

Det viktiga sambandet mellan ekonomiska, sociala och monetära förhållanden, det oåterkalleliga bandet i den slutliga fasen mellan valutor, den gemensamma handläggningen av vissa policyfrågor och suveränitetseftergifter som följd därav har resulterat i en i grunden politisk-ekonomisk målsättning samtidigt som ett embryo till en gemensam framtida identitet tydligt visat sig.

Europa utan undantag: att återfinna sina rötter

Jag erkänner det: det är målsättningen för tolv europeiska länder bland andra. Och

vi vet att EG inte har monopol på Europa, dess arvegod, kultur och traditioner. Ingen kan för övrigt i dag göra anspråk på en sådan monopolställning. Men de tolv vet vilka ansträngningar som krävts för att förenas. Först sex länder, sedan nio, sedan tio och slutligen tolv har velat förena sina öden, även om det skett till priset av vissa uppoffringar och delvis till priset av suveränitetseftergifter.

Det är framför allt resultatet av en viljeyttring medan vissa länder tidigare, på Jalta, beslöt att dela Europa. Det är därför som, och det är bäst att omedelbart klargöra det, EG inte avser att frånga sin fundamentala målsättning. Man vet att endast den politiska viljan gjort det möjligt att övervinna de svårigheter som är förenade med varje ambitiöst projekt. Det är denna målmedvetenhet som utgör förtroendekapitalet, stabiliteten och kontinuiteten.

Men säger man ofta, när kommer denna union att förverkligas, vilken blir dess utformning? Vi har inte bestämt datum och jag tror att denna inställning är riktig. Vi kan inte i dag pretendera på att i detalj bestämma hur en politisk union i Europa skall se ut. Men ett frö är redan sått såtillvida att vi varje dag gör framsteg. Ingenting kan bromsa denna dynamism.

Min övertygelse härvidlag är stark, jag tror att det existerar, även utanför de tolv, en europeisk samhällsmodell, trots avsaknad av ett så bindande och krävande avtal som Romfördraget. Som Ni vet baseras detta på gemensamma värderingsnormer när det gäller ekonomiska villkor och på en gammal filosofisk uppfattning om balans mellan individ och samhälle.

Historikern Fernand Braudel har uppmärksammat den samhörighet som finns

inom Europa genom den kristna religionen, rationellt tänkande, vetenskaplig och teknisk utveckling, öppenhet för förändringar och social rättvisa.

Mellan steril kollektivism som skapar alienation å ena sidan och överdriven socialt oacceptabel individualism å andra sidan, har det demokratiska Europa kunnat bibehålla balansen i sina humanistiska ideal som är dess egna. Denna strävan att finna bästa möjliga lösning för mänskliga och sociala problem i 1900-talets Europa, den återfinner man i Stockholm och Madrid, i Bonn och i Oslo, i Wien och Paris.

Det är anledningen till att jag är särskilt angelägen om att framhålla den sociala betydelsen av en stor marknad: respekt för dialog mellan företagschefer och fackföreningar, erkännande av arbetarens roll i företaget, förbättring av arbetsförhållanden beträffande hygien, hälsa och säkerhet, det är detta som utgör det (rena) europeiska arvet och som högtidligen bekräftas i en deklaration om sociala rättigheter.

Det är därför som jag också uppmärksammar miljön. På samma sätt som man i demokratins Europa lyckats hålla balans mellan individ och samhälle, måste man skapa balans mellan människa och natur, mellan utarmning och tillväxt. Som Ni vet har jag föreslagit bildandet av ett europeiskt miljöorgan, ett tekniskt organ med uppgift att samla kunskap och hjälpa politiker att fatta impopulära men nödvändiga beslut. Men säger Ni det är ett globalt problem, alltså behövs en internationell lösning. Detta organ, i första hand avsett för EG, kommer givetvis att utvidgas, först inom Europa, och sedan i världen i övrigt.

I förbigående kan jag notera att detta är två områden inom vilka vi kan samarbeta, om vi, vilket jag hoppas, delar samma värderingsnormer och samma uppfattning om samhällsorganisationen.

En gemensam framtid, ja, men på vissa villkor

Ty vi måste i dag liksom i går gå vidare utan att avstå från vår identitet. För den skull, det måste jag tillstå, tror jag att vägen till integration — de tolv — och vägen till samarbete — öppen för alla Europas länder — måste löpa parallellt.

Som Ni förstått kan endast politisk integration uppfylla denna vår målsättning; därifrån kan vi hämta inspiration och styrka för att utarbeta en modell som jag tror är unik. Som Ni vet skall våra beslut tillämpas omedelbart. Om ett land vägrar att anpassa sig? Vi har till vårt förfogande en skiljedomstol som dömer om våra regler inte efterföljs. Det finns också ett Europaparlament som sedan tio år utses genom allmänna val och som utgör en drivande kraft för byggandet av Europa och som nästan fungerar som samordnare i lagstiftningsfrågor.

Ett ministerråd som beslutsinstans: sedan Romfördraget ändrades är majoritetsbeslut regel och enhälliga beslut undantag. Slutligen bör nämnas Europakommissionen — verkligen en institutionell innovation — och dess fyrfaldiga uppgift: att ensam föreslå lagar, att i samarbete med Europadomstolen kontrollera att fördrag tillämpas, att ministerrådets beslut efterlevs och att representera EG.

Som Ni förstått, utgör vi en rättslig gemenskap som garanterar varje land att förbli detsamma men samtidigt fastställer varje medlemslands förpliktelser.

Det är denna uppfattning i grundläggande frågor som skiljer oss från mellanstatliga organisationer. Men det måste också understrykas att det är denna uppfattning som möjliggör framåtskridande. Måtte ingen be oss avstå från detta för någon romantisk vision av ett stort Europa.

Men det finns naturligtvis utrymme för samarbete.

Först, vad beträffar våra två organ har samarbetet fått en annan utformning. Sedan 1987 har jag genom brevväxling med M. Creja, f d generalsekreterare, bättre definierat våra ömsesidiga förpliktelser. Det arbete som utförts inom Ministerkommittén 5 maj 1989 med M. van den Broek som ordförande har dessutom klart formulerat en ny viljeinriktning för detta samarbete. Vi har vidare regelbundna samtal med ministerkommitténs ordförande och generalsekreterare.

Men Ni skall veta att kommissionen i de fall det är möjligt strävar efter att betrakta Europarådet som en instans för förverkligandet av våra gemensamma mål. Ett utmärkt bevis blir undertecknandet av protokollet den 16 november i år för utarbetandet av en ny europeisk farmakopé. EG kommer att delta i denna konvention. Ytterligare ett bevis — vår vilja att tillämpa samma principer och spelregler som skall gälla på det audiovisuella området, där samarbete länderna emellan är en förutsättning för kultur och nyskapande. Det finns där en uttalad vilja att referera till Europarådets konventioner, i de fall då samarbetet sträcker sig utöver de tolv.

Vi bör också utöka vårt samarbete med EFTA-länderna, eftersom de inte bara är våra viktigaste handelspartners utan också delar våra värderingsnormer och

samhällsuppfattning i allmänhet.

Vårt samarbete med dem är emellertid otillräckligt men samtidigt verkar fullständig anslutning till EG besvärlig, eftersom vissa av dessa länder inte delar vår uppfattning i fråga om utrikes- och säkerhetspolitik. Man måste finna en ny väg för att bryta den onda cirkel som är resultatet av det något enkla alternativet medlem — icke medlem i EG.

I det tal jag höll vid installationen av den nya Europakommissionen inför parlamentet den 17 januari i år föreslog jag EFTA-länderna ett annat alternativ som också stärker deras egen struktur. Jag vet att de tagit detta erbjudande i beaktande och att den parlamentariska församlingen förra veckan försökt förmå dem att röra sig framåt och nå längre än det enklare begreppet frihandelsområde. Jag skulle vilja säga att våra framtida relationer till stor del beror på dem.

Mätte de lyckas: i så fall skulle man kunna föreställa sig ett Europa bestående av flera cirklar — även om bilden är något karikatyrartad: en cirkel med de tolv, om de förblir tolv, på väg mot en Europaunion, och en större cirkel med de länder som kan dra nytta av fördelarna med ett stort ekonomiskt samarbetsområde med samma rättigheter och skyldigheter.

Om de skulle misslyckas i sina organisationssträvanden fortsätter vi att bygga upp det hus vilket de kan beträda med bilaterala åtaganden, om de så önskar.

Valet av samarbetsätt beror bara på dem.

Jag får inte glömma de länder som jag ofta nämnt och som inte tillhör någon organisation, Europas föräldralösa, i första hand Jugoslavien. Det är med glädje jag hälsar den jugoslaviska delegationen väl-

kommen. De vet vilken möda jag personligen lagt ner till förmån för deras land. Av hela mitt hjärta önskar jag dem framgång i det inte bara ekonomiskt utan även institutionellt nödvändiga reformarbetet.

Slutligen, som Ni vet, har toppmötet för de sju viktigaste industriländerna i juli anförtrott EG ansvaret för hjälpverksamhet till Polen och Ungern. Detta är i sig ett erkännande av vår kunskap när det gäller samarbete och livsmedelshjälp: vissa har däri velat se ett politiskt genombrott för Europakommissionen.

Men för mig, även om jag som president är mån om EG-kommissionens befogenheter, var detta inte det viktigaste. Det väsentliga var att etablera positiva förbindelser mellan de två Europa, just när vissa länder i detta andra Europa odramatiskt söker lämna totalitarismen och söker sig mot en friare regim med större respekt för mänskliga rättigheter och för pluralism.

När dessa länder så begär skall vi hjälpa dem att omstrukturera ekonomin samt att återupprätta finansiell och monetär balans. Men en sådan handlingsplan måste svara mot vissa väl preciserade kriterier: detta förutsätter att de själva fullföljer ett grundläggande reformarbete och att vi inleder varaktiga förbindelser med dem.

När nu idag i Bryssel experter från 23 länder i väst har samlats under kommissionens ledning för att fastställa principerna för sådana åtgärder, vill jag emellertid säga ett varningens ord. Vi måste undvika att med ett överflöd av ord ställa för stora förhoppningar i utsikt då detta kan leda till stora missräkningar.

Här i närvaro av delegationerna från dessa två länder vill jag alltså uttrycka min

förhoppning att dessa önskvärda förändringar kommer att förverkligas i full autonomi. De vet att de kan räkna med EG för att lägga grunden för ett löftesrikt samarbete mellan likställda parter.

Mina damer och herrar, Ni ser de förändringar som pågår i Central-Europa, i öst och i Sovjet, sambandet mellan dessa förändringar och en snabbare europeisk integration genom Enhetsakten. Allt detta tillåter oss att komma över delningen av den gamla kontinenten. Historien väntar inte: utsikterna att undan för undan eliminera militär obalans och det hot detta medför, respekten för givna regler och åtaganden inom ramen för ESK (europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen), mångfaldigandet inom ekonomiskt, tekniskt, finansiellt och kulturellt samarbete, demokratiseringen av politiska system, allt detta speglar en utveckling som för inte länge sedan ansågs omöjlig och inte ens de största optimister bland stora européer vågat hoppas skulle komma så snabbt.

Att en delegation från Sovjet är närvarande är av största betydelse. Jag hälsar dem välkomna, även om vi bara är i början av en dialog som jag hoppas skall bli framgångsrik för fred, frihet och respekt för mänskliga rättigheter.

Att alla dessa länder är närvarande vid Europarådets parlamentariska församling är en viktig milstolpe för våra framtida relationer. Det är riktigt att debatten öppnas mellan alla länder i Europa. EG-kommissionens roll är väsentlig.

Men det får inte uppstå några misstag

eller missförstånd. Man får inte tro att bildandet av en gemenskap med tolv medlemsländer kan påverkas av denna breddade dialog, vad det än må vara.

Med hänsyn till denna utveckling bör EG:s bästa svar vara att stärka sin egen dynamiska integration: den inre marknaden, den sociala dimensionen, ekonomisk och monetär union, strävan mot en gemensam utrikespolitik med en politisk union som mål. Det utgör det säkraste sättet för varje medlemsland att finna ökad politisk övertygelse och styrka vilket i sin tur medför en vilja till ökad öppenhet gentemot andra. Det är det väsentligaste för alla dem som i demokratisk anda vill tillvarata sina intressen i ett rikt kulturellt, socialt och politiskt pluralistiskt klimat.

På så sätt kan EG:s dynamiska integration påverka ekonomiska och politiska reformer i länder i det andra Europa. EG spelar också rollen av pådrivande kraft i förändringar mellan öst och väst.

Vår vilja att dela vår framtid och att gemensamt utöva vår suveränitet utgör grunden för vår gemenskap. Men trots vår ihärdiga vilja att respektera våra värderingar i fråga om pluralism, frihet och solidaritet, så är inte vår öppenhet och lyhördhet oförenliga med det tvingande engagemang som utgör basen för EG-äventyret. Ni måste förstå att detta är oss lika angeläget som att vi i Europa, och i Europa i dess helhet, vill ha fred, blomstring och frihet. I denna omfattande uppgift kommer Europarådet att spela en framträdande roll och man kan räkna med Europakommissionens medverkan.